

Список використаних джерел:

1. Ефективність стратегічного управління підприємствами: сучасні проблеми та перспективи їх вирішення : монографія / В. П. Мікловда, І. Г. Брітченко та ін. 2013. 231 с.
2. Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент: учебник. 2016. 200 с.
3. Люльов О. В. Формування стратегій розвитку підприємства в умовах незбалансованої економіки. 2011. 186 с.
4. Стратегічне управління: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Уклад.: В.О. Могилко та ін. 2016. 252 с.

Оксана ГРИГОРЧУК

Здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Тамара ПОПОВИЧ.

**КРИТЕРІАЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ
ОРГАНОМ ВЛАДИ**

Основним завданням здійснюваної реформи системи державного управління на сучасному етапі є підвищення ефективності діяльності органів влади. У цьому контексті важливого значення набувають питання вироблення дієвої критеріальної бази її оцінювання, оскільки на сьогодні не існує єдиного загальноприйнятого підходу до визначення ефективності та не вироблені усталені методики та організаційні процедури її проведення. На думку науковців, кожен громадянин має власну думку щодо ефективності роботи державних інституцій, що ґрунтується на його уявленні і розумінні суспільних цінностей, однак воно не замінює необхідності кваліфікованого підходу до оцінки якості управління або його проявів у певній ситуації та критичних моментах. На думку О.Оболенського [2], ефективність органу влади необхідно оцінювати на всіх стадіях: при формуванні пропозицій щодо цілей державної політики та їх реалізації; при правовому їх закріпленні; визначенні необхідних ресурсів; при наданні публічних послуг; при оцінюванні досягнення визначених цілей. Тобто оцінюванню має підлягати весь управлінський цикл: «мета-результат». Для проведення такої оцінки науковець пропонує всі критерії об'єднати у три групи: функціональної оцінки, витратної оцінки, спеціальної (в т.ч. соціальної) ефективності. Це дозволить забезпечити комплексність і цілісність оцінювання.

У процесі оцінювання ефективності системи управління мають

порівнюватися:

- цілі, що реалізуються і які визначені програмними документами з цілями, що детермінуються суспільним запитом;
- цілі, що реалізуються в управлінському процесі, з отриманими результатами при об'єктивізації державного управління (прийнятих рішень і дій);
- об'єктивні результати управління із суспільними потребами та інтересами;
- суспільні витрати на впровадження управлінських рішень з отриманими результатами від їх реалізації та отриманих суспільних вигод;
- можливості, закладені в управлінському потенціалі, зі ступенем їх реального використання [4].

Для проведення об'єктивного та достовірного оцінювання ефективності системи управління в державних інституціях має бути вироблена адекватна система критеріальних оцінок, що дозволить визначити складений на певний період часу рівень і якість управлінської діяльності, його відповідність потребам, запитам та вимогам суспільства.

У наукових джерелах на сьогодні переважають підходи, що ґрунтуються на домінуванні такого критерію державного управління, як результативність і якість. Так, О.Шапран [3] у пропонованій моделі оцінки результативності державного апарату акцентує увагу на об'єктивності оцінювання, цільовому призначенні оцінювання, функціонального підходу в оцінюванні, конкретизації завдань при оцінюванні, встановленні відповідних критеріїв оцінки (як формальних ознак ступеню виконання завдань) та точних показників вимірювання того, наскільки ці критерії задоволені, плануванні оцінювання та аналізі отриманих даних.

За іншими підходами [4], існує три базові моделі оцінки ефективності системи державного управління :

1) модель оцінки за схемою «ресурсне забезпечення системи управління – затрати – результат», що є аналогічною моделі “затрати – результат”;

2) модель довготермінової організації Р.Лайкерта, в якій ефективність управління залежить від трьох груп змінних: а) внутрішньоорганізаційних, що є підконтрольними в системі управління організацією (зокрема, формальна організаційна структура, стратегія розвитку, професійно-кваліфікаційний склад персоналу тощо); б) проміжних, що характеризують людські ресурси, зокрема, навички працівників, рівень довіри до керівника, ставлення до праці, стан соціально-психологічного клімату, методи прийняття рішень, форми та способи мотивування діяльності; в) результативних (наслідкових), що виражають кінцевий результат діяльності – досягнення поставлених цілей і завдань, ступінь задоволення потреб громадян тощо;

3) модель збалансування інтересів суб'єктів управління та діяльності, що проявляється в оптимального захисті інтересів держави, громадян, соціальних груп та бізнесу. Ефективність управління буде забезпечуватися при умові тісної взаємодії зазначених суб'єктів

Звертаючись до зарубіжних напрацювань, варто використати шведський досвід, який базується на оцінці діяльності державних інституцій, і має неформальну назву "Концепція трьох "Е" (economy, efficiency and effectiveness), тобто модель економічності, ефективності та результативності діяльності "внесок – продукт" [1, с. 29]. В даній моделі:

економічність (economy) означає використання необхідної кількості ресурсів, належної якості, у відповідний час, за розумну ціну – тобто «правильне витрачання ресурсу»;

ефективність (efficiency) характеризує співвідношення між наданою послугою (продуктом) та витраченими на їх виробництво ресурсами;

результативність (effectiveness) показує ступінь відповідності отриманих результатів та обсягу використаних ресурсів щодо досягнення поставленої мети.

Загалом, за висновками науковців, у країні «майже відсутньою є критеріальна система оцінки якості та ефективності діяльності органів виконавчої влади щодо надання послуг населення та якості самих послуг, що є неприпустимим для країни, яка прагне стати повноправним партнером розвинених європейських країн». В основі проблеми лежать суперечності, що виникають уже в процесі застосування розроблених на рівні центральних органів влади методик моніторингу ефективності діяльності державних інституцій за затвердженими узагальненими показниками оцінки, що не відбивають специфічних особливостей функціонування територій і не враховують усіх граней управління загалом. На нашу думку, це вимагає вироблення принципово нових підходів і систем оцінювання роботи органів влади на всіх рівнях з урахуванням їхньої специфіки та сфери діяльності. Вони мають бути ефективними і прозорими у виконанні покладених на них повноважень.

Список використаних джерел:

1. Ведунг Е. Оцінювання державної політики та програм пер. з англ. В. Шульга. К. : ВСЕУВИТО, 2003. 350 с

2. Оболенський О.Ю. Державна служба. Підручник.К.:КНЕУ:2006.472с.

3. Шапран О.Ю. Модель оцінювання результативності діяльності державного апарату: практичний аспект. *Державне управління:теорія та практика*.2006.№2,

4. Ярошук М.В. Основні підходи до оцінювання ефективності діяльності органів державної влади. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2011_2_63.pdf